

SA OKULA ENYIA ANYINLILELE DAABA!

BAYIBULU DIYEZUMANLE YI TUWOLE

Kezimo ekenyia ozumalεdιyε eyimmo moo ιwo Bayıbulu nu nı zu mfasu

Má abiye ι nιι wυ zuma: Siã enii mɔɔ ιvalı blohyuɔ yı ımanlı wu nı ma ι nıι wu yɛ Bayıbulu dıyɛzumanlɛ nwu nhyıhyɛlıyɛ, anzɛnyıı duwa yɛ wɛbsayıtı, **jw.org** zu siã Bayıbulu dıyɛzumanlɛ.

OFUÃ OKŨ

Kınga nkyıkyemi nı, na kınga ndwokəyiziale məə behele yı nyezile nı ıkınla nwomə (A) nıı ehelele ndwokə (B) məə ıtwī adwını isiye ndwokə aditli yı zo nı. Yé yı ndwı kee ehelele ndwokə məə behele nwomə kee "kınga" nı ıse kee bekınga wə mmılı mə bosumaa dıye nı.

JFUÃ ANWĨ

Anyunumi ndwokɔ (**D**) mɔɔ ιwɔ Sumá Sỡmaa yı tu εkɛnı nı ikilehile ndwokɔ mɔɔ bɛbazunzu nwomɔ nı nu. Ndwokɔ adile ngyıkīï ngyıkīï nı (**E**) ıda mɔɔ bɛbazunzu nwomɔ nı ali. Kınga ɛhɛlɛlɛ ndwokɔ azulɔtu nı, ma ndwokɔɣizialɛ azulɔtu nı nwo munwalıyɛ, na kilá vidiyo azulɔtu nı (**E**). Sunzu mfonyini nıı mɔɔ bɛhɛlɛ wɔ nwomɔ nı nwo bowɔ (**F**), na dwɪnɪndwɪnɪ kezimɔ okowuwa *Abiyemmɔ Bɛkã Kɛɛ* nı nwo (**G**).

JFUÃ ASÃ

Ofuā moo ise Yı Dokowolɛ nıı Kε Okowuwa Ekeze a? nı (H), ıbo dıyɛzumanlɛ yı munwala doko. Kɛlɛ́ eyile moo bowieli dıyɛzumanlɛ yı nı. Ofuā moo ise Butayı nı (I) ıbuwa wu ma osuma sümaa anzɛnyıı ɛfa moo ozuma nı ɛyɛ egyima. Wo Pıbɛ́ Sümaa ofuā yı tu nı (K) ekenyia ndwoko mvolo moo ɛkɛɣınga anzɛnyıı vidiyo moo ekehila.

DW33NU 16:33—17:24 munlumma bakanwu atutu naasê begyina pindinyii iluwakee mili tanı oyu-

wad B eyi zu nkunimi!"

17 lat sulo na izeli kez, "Eztle yt, mmtlı nı idwu. Hyz wu Ya animinyiamı ama Eyale nı sü tahyz wu animinyiamı. 2 Sianti ye le kez, emanlı tumi yı wo mmenii munwatii bo zu ama tava nunwantı moo ini awiel D ama mmenii moo evalı tahe se manlı yı. 3 Anwuantı moo ini awielyz nı ye le kez bokonwu mowu, nohuanla Nyamınılı okö kyeinyii nı, na bokonwu Gyüsesi moo zelma vı.

Kezimo Ekebibe Bayıbulu Nu Nkyıkyemi Azulotu

Mod μma yenwo Ehelele Odwoko be ye le **Bayıbulu buuku yi dima (A)**, **yi ti (B)**, nıι **nkyıkyemi anzenyıι nkyıkyemi azulotu** nı (**D)**. Ke ndianwo nı, **Dwoonu 17:3** ikile Dwoonu buuku yi, yi ti 17, nkyıkyemi 3.

Κε Bayιbυlυ Νι lkohula lkowuwa Wu lkeze a?

Ye nu sõmaa wo ndwokogiziale mod ifali ebila-wole, amaniyenwonle, owulo nii mod ikezizi wo egile be ni nwo. Akõ sõ iye a, ebilawole nu ndwoko dikee kezimo yekenyia ozukua yekehila ye abusunwa nii kezimo yekenyia anyinlilele wo ye abusunwa nu ni ikola idide ye. Mmenii sõmaa bonwo yi kee, Bayibulo yi iwowa be ma benyia ebilawole nu ndwokogiziale ngezile nwo munwaliye nii fulodule mod bekeva bokowo be ebila. Ezi abiye sõ mod Bayibulo yi ikohula ikowowa yi a?

1. Mınla ndwokəyiziale ye Bayıbulu ıma nwumə munwalıye a?

Bayıbulu yı ıfa ndwokəyiziale eyimmə məə nwumə ihyinyia nwu munwalıye ıma: Yezü ehınlafuä a? Mınla ti məə yeda azı a? Mınla ti məə yenwu amanıye a? Se yewu a, ehınla dıka ye yekə a? Se abiyela pe azünudwolıye a, nı mınla ti məə kune ızunı ze yı a? Mınla ye ikezi eyile be a? Bayıbulu ıhye ye ezizibe kee, yebibé ndwo-kəyiziale məə ıdıdı eze nwu munwalıye. Mmenii

sũmaa yε ɔzɔ, na benyia nwumɔ munwalıyε mɔɔ ıma bε ahunlını ιdɔ bo kunlu.

2. Mınla ohuanı zu yε Bayıbulu yı ıkεma yekenyia anyınlılelε wo yε εbılawolε nu a?

Bayıbulu yı ıfa fuloduleba ıma yε. Kε ndianwu nı, ikilehile mmusunwa kezimo bekenyia anyınlılele ankasa. İma yenwu moo ise kee yeye mmili mo nninyeni ihye ye zu, nii kezimo yekeva anyınlılele yekeye ye egyima. Mmili mo yesunzuu onwuma eyi nwu nı, okonwu moo Bayıbulu yı ikilehile ifali ndwoko adile eyimmo nii mvulo nwu. Ekeya okonwu kee 'Ehelele ni munwatīī [odwoko bela moo iwo Bayıbulu yi nu nı] idi baaba.'—2 Timoti 3:16.

Onwoma eyi ίdι Bayıbolo. Mfomi, ıbowa ma wozawo εριbεlι Bayıbolo yi nu. Meti yesiãã wo kεε, kınga Bayıbolo nu ndwokɔ mɔɔ bɔhwĩ adwını beziye əzulə wə dıyezumanle azulətu yi nu nı, na fa tindiä məə osumaa nı nwu.

SUMÁ SÕMAA

Sunzú kezimo Bayıbulu yı ıwuwa mmenii, kezimo εkεma wu anyı ikeleli yı εχιngalε nwu, nıı sianti moo mfasu wo zu kee ekema abiye ıkowuwa wu ma ekedi yı tu nı nwu.

3. Bayıbulu yı ıkohula ikehile ohuanı ye

Bayıbulu ιdı kεε təəkyı məə itwe baaba paa. Bayıbulu ıkəhula ıkəwuwa yε ma yekezizi abəkə baaba na yεanwu məə ikezi wə eyile be sü.

Kınga Ndwomi 119:105, na akõ bozunzú ndwokoxizialɛ eyimmo nwo:

- Enii moo thelelt ndwomi eyi nt, mtnla adwtnt yε nt tle wo Baytbulu yt nwu a?
- Κε obu Bayıbulu yı ese a?

VIDIYO: Miáyiaki Wo Anyınlılazo Yı Nu Kyĩ! (1:48)

4. Bayıbulu ile ye ndwokoyiziale nwu munwaliye

Baals be ışa ınwunlı kse, Bayıbulu ıle ndwokəyiziale be məə ıhyı yı adwını alubə sümaa nı nwu munwalıye. Yi VIDIYO nı, na akü bozunzu ndwokəyiziale məə ilili əzulə nı nwu.

- Wo vidiyo yi nu nı, mınla ndwokoxiziale ye nı baale nı ıwo a?
- Bayıbυlυ yı mɔɔ izumanlı nı, kε ιwυwalı yı izeli a?

Bayıbulu yı ıhyε yε εzızıbε kεε yeşiziá ndwokɔ. Kınga Matiyu 7:7, na akű bozunzú eyi nwu:

 Asũ ɔwɔ ndwokɔɣizialɛ be mɔɔ osunzu kɛɛ Bayıbulu yı ıkɔhula ıkɛyı yi munwa a?

VIDIYO: Bayıbυlυ Eyıngalε (2:05)

5. Sa wυ anyı ıkula ideli Bayıbulu εγιngalε nwυ

Mmenii sõmaa bɛ anyı ideli Bayıbulu εχıngalɛ nwu na benyiaa ɔzulɔ mfasu. Yί VIDIYO nı, na akῦ bozunzú ndwokɔɣizialɛ mɔɔ ilili ɔzulɔ nı nwu.

- Wo vidiyo yi nu nı, nı kε mmılantıyε nıı nyεdεkε yı bεtı nyanlı wo εχıngalε nwo bese a?
- lwo numo keε ni beábe egingale diye, naaső minla ye ima akő be anyi iya ileli Bayibulu egingale nwo a?

Bayıbulu yı ıkã kee ıkohula ıkema fulodule moo ıma eyeeleyıkyıle nıı anyınlılazu ye. Kınga Wulomimaa 15:4, na akû bozunzú odwokoyiziale eyi nwu:

• Eyeeleyıkyıle nıı anyınlılazu nwu ndwoko moo ıwo Bayıbulu yi nu nı, asü wu anyı ideli nwu a?

6. Mmenii mvulo bokohula bokowuwa ye ma yekedi Bayibulu yi tu

Se yefa Bayıbulu moo bezabe bekınga nı yesiye ahanlı a, mmenii sümaa bonwu kee se be nıı mmenii mvulo bobo nu bosuma a, ıbuwa paa. Kınga Egyima 8:26-31, na akü bozunzú odwokoyiziale eyi nwu:

• Κε ικεγε na yeadı Bayıbulu yı tu a?—Kilá nkyıkyεmi 30 nıι 31.

Na nı Yitiyopiyianii nı ihyinyia mmuwalıyɛ na ama ıadı mɔɔ ıkıngaa nı yı tu. Nnɛ, mmenii sõmaa bɔnwu yı kɛɛ sɛ bɛ nıı mmenii mvulɔ bɔbɔ nu bosuma Bayıbulu yı a, ıbuwa paa

ABIYEMMO BEKĀ KEE: "Bayıbulu zumanle ıdı mmılı ezıkele."

• Mınla yε sws εkã ws nwo a? Mınla ti a?

31CWCXCD 1Y

Bayıbulu yı ıfa ebilawole nu fulodule nıı ndwokoyiziale moo nwumo ihyinyia nwu munwalıye ıma. Na ıma mmenii nyia eyeeleyikyile nıı anyınlılazu.

Ks Okowuwa Fkeze a?

- Mınla fulodulε yε yekohula yekenyia wo Bayıbulu yi nu a?
- Ndwoksyizialε be msp Bayıbulu ιγι yi munwa nι, ebiye yε lε mınla?
- Mınla yε ερε kεε osuma wo Bayıbulu yi nu a?

Eyile moo yewieli dıyεzumanlε nı

Βυταγι

- Kınga əfuā məə ili bəmunlı wə dıyezumanle məə ili ekenı yi nu nı.
- Βυταγι ΜνυΙο:

PLBÉ SŨMAA

Sunzú kezimo Bayıbulu yı fulodule zu wo mfasu wo nne nı nwu.

"Bayıbulu Nu Ndwok>—Mfasu W> Zu Mmılı Munwatii" ()wıɛnılɛ Ayanı No. 1 2018)

Kilá kezimo Bayıbulu ıwuwalı benyia be moo nı adwınıdwını ıhye yı zu ozumı yı nnwuakula nu nı.

Kezimo Mı Ebılawole Fulo Moo lye Anyınlılele Nı lwolı Yı Tu

Sunzú folodule moo mfaso wo zo moo Bayibolo yi ifa ima mmusunwa ni nwo.

"Nninyeni 12 Moo lma Izi Mmusunwa Be Bowo" (Awake! No. 2 2018)

Mmenii sõmaa baahula bonwu enii kõ moo idii oyuwadı yı zu. Naasõ kila moo Bayıbulu ıka ıfalı enii moo idii oyuwadı yı zu nı nwu.

Mınla Ti Mɔɔ lsε Kεε Yesuma Bayıbυlυ a?—Tındınlı

Bayıbulu Yı lma Yenyia Anyınlılazu

Mmenii mod bowo oyuwadı munwala nı beyiyiaa ndwoko ezizibe mod ima be eşeele ibo, adwinindwini ihye bo zu, na beti eyeke po. Aső diye be izi wo wu ebilawole nu ma edi nşanlı ozo kyî a? Ebiye a wuzawu wu adimakele be anzenyil wu dovulo be mod iwu nı ima etil eyeke. Ebiye a ekeşizia wu nwu kee, 'Aső nninyeni ikeye buwo eşile be a?' Bayıbulu yı ima ozo odwokoşiziale yı nwu munwaliye mod ima ye ahunlını ito ye kunlu.

1. Mınla ohuanı zu yε Bayıbulu yı ıma yenyia anyınlılazu a?

Bayıbulu ikilehile sianti mɔɔ yeyiyiaa ndwokɔ εzızıbɛ sūmaa nı nu, isia sū ikilehile yɛ kɛɛ, ılɛkyɛ bela bɛkɛyı ɔzɔ ndwokɔ εzızıbɛ munwatīī wɔ ɛkɛnı. Bayıbulu yı anuhuba mɔɔ ɪfalı "eyile be" nwu nı sa ıkula ıma enyia "anyınlılazu." (Kınga Gyɛlımaya 29:11, 12.) Anuhuba eyimmɔ buwa yɛ ma yekyina ye ndwokɔ ɛzızıbɛ munwa, ıma yenyia nninyeni nwu adwınıba, na akū sū ıkɛma yekenyia anyınlılelɛ wɔ nnɛ nıı daabaa.

2. Exile be moo Bayıbulu yı ιbo nwumo anuhuba nı. kε ιdı ise a?

Bayıbulu yı ıkā eyile be nwu odwoko kɛɛ "owulo íni ɛkɛnı ebiyekü, εyɛkɛ nıı mmunlı bénı ɛkɛnı ebiyekü, ozunɛ íni ɛkɛnı ebiyekü." (Kınga Yikile 21:4.) Ehyinyia, nsisi, adimakɛlɛ, nıı owulo mɔɔ ıma mmenii tı nɣanlı kɛɛ béni anyınlılazu bela wɔ nnɛ nı, yı munwatīī ikodua numɔ. Bayıbulu yı ıbɔ anuhuba kɛɛ mmenii kenyia anyınlılelɛ daabaa wɔ Paladayısı azılɛ yı zu.

3. Kε ικεγε na wvanyia anwolazo wo Bayıbolo yı anohoba azoloto nı nu a?

Mmenii sõmaa bɛ anyı ıla kɛɛ nninyeni ιkɛzınza ıkɛyɛ baaba, naasõ bɛáhula bɔnwu yı kɛɛ sɛ bɛ anyınlılazu yı ıkɛɣa numɔ po a. Bayıbulu yı anuhuba azulɔtu nı mɛyı sa ıba numɔ. Sɛ 'eɣile bela yekila εhɛlɛlɛ nı nu' a, sa ıkula ıma yɛ anwulazu ıyɛ kezi wɔ mɔɔ ıkã nı nu. (Egyima 17: 11) Mmılı mɔ osumaa Bayıbulu yı nı, sa wuzawu ɔkula esi pɔkɔ kɛɛ ekele mɔɔ ıkã ıfalı eɣile be nwu nı ekeli.

SUMÁ SŨMAA

Dwinindwini nninyeni be moo Bayibulu ibo anuhuba kee ikeya wo eyile be ni nwu. Kilá kezimo anyinlilazu moo Bayibulu ifa ima ni ibuwaa abiyemmo wo nne.

4. Bayıbulu nı ıma yenyia anyınlılazu kee yekohula yekowuwa azı eyile bela moo amanıyenwunle bela ıáhınla nwu

Kilá Bayıbulu nu anuhuba azulotu eyimmo. Numo εhınla dıyε yε wu anyı ideli nwumo paa? Mınla ti a?

Kınga Bayıbulu nu ndwoko moo bohwî adwını beziye ozulo wo ozo anuhuba azulotu yı nwu nı, na bozunzú ndwokoyiziale eyimmo nwu:

Asῦ ετι nganlι kee, okohula ekenyia Bayıbulu nu ndwoko eyimmo zu mfasu a?
 Ekila a, wu mmusunwamaa nıı wu ohonwummo sũ bokohula bekenyia ozulo mfasu a?

Tuá nwomo mfonyini kila kεε εda oyuwadι be moo

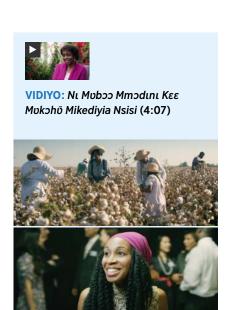
ABIYELA ÍNI EKENL MOO . . .

ABIYELA . . .

- ιkεdι εyεkε, ιkεyε ebani, na iawu.
  —Αyιzaya 25:8.
- yι nwo ιkεba yι anzεnyιι ιkεyε namvolo.—Ayızaya 33:24; 35:5, 6.
- ikeyiyia nsisi.—Ayızaya 32:16, 17.
- ιkɔnwυ amanıyε iluwa kunε ti.
  Ndwomi 46:9.
- ndwoko tanı moo izizi wo yı ɛbılawolɛ nu kyĩ nı ikelile yı. —Ayızaya 65:17.

- ιkɔnwu yı alɔvulɔ mɔɔ bowuwu nı kɛɛ bodunwo bɛ bɛɣa nnwυanlı nu wɔ azılɛ yı zv.—Dwɔɔnu 5:28, 29.
- ikenyia pokodule baaba nu mmulantiye mmuli nu anwuzizibe.—Dwoobu 33:25.
- ikenyia alıyε sõmaa ikeli, aliyia baaba ıkɔwowa nu, nıı egyima mɔɔ ıkɛma yı ahunlını ıkɔdɔ yi kunlu.
   Ndwomi 72:16; Ayızaya 65:21, 22.
- ikenyia azῦnudwolιyε eɣile bela.—Ndwomi 37:11.
- ıkowowa azı daabaa wo bowabile baaba nu.
   Ndwomi 37:29.

5. Bayıbulu yı anuhuba azulotu nı ıkohula ıkowuwa wu

Mmenii sõmaa be padi igolo anzenyu beva eya iluwa ndwoko ezuzube moo idua bo nwo iyiyia nu ti. Abiyemmo bo mmodunu kee bekezunza nninyeni nu ma ukeye baaba. Kilá kezimo Bayubulo yu anuhuba moo meyu ye le kee, nninyeni ukeye bowo nu ubowaa mmenii wo nne. Yú VIDIYO nu, na akõ bozunzú ndwokoyiziale moo ilili ozolo nu nwo.

- Wɔ vidiyo yi nu nı, mınla ndwokɔ yε nı ιhaa Rafika a?
- Nsisi moo ni inwo yi ni, yi to iátu, naasῦ ke Bayibolo ni iwowali yi izeli a?

Egile be nwo anyınlılazo moo Bayıbolo ıfa ıma yε nı, ıkohola ıkowowa yε ma yekegyina ye ndwoko εzızıbε munwa na yeanyia anyınlılelε wo nnε. Kınga Egelewule 17:22 nıι Wulomimaa 12:12, na bozunzú ndwokogizialε eyimmo nwo:

• Ekila a, sε ede moo Bayıbulu ıkã ıfalı eyile be nwu nı edi a, ıkowuwa wu wo nnε a? Mınla ti a?

ABIYEMMO BEKÃ KEE: "Bayıbulu yı anuhuba azulotu moo ıfalı eyile be nwu nı, ılókula ıksys nohuanls."

• Ekila a, mınla ti moo ihyinyia kεε wuzawu εριbεlı numo a?

31CWCXCD 1Y

Bayıbulu nı ima yenyia anyınlılazu na ibuwa ye ma yekyina ye ndwoko ezizibe munwa, iluwa eyile be moo iye anyınlılele nwu anuhuba azulotu moo ibo ni zu.

Kε Okowuwa Ekeze a?

- Mınla ti moo mmenii hyinyia anyınlılazu a?
- Mınla yε Bayıbulu ıkã ıfalı eyile be nwu a?
- Sε enyia exile be nwo anyınlılazo a, kε ικονονα wo ikeze wo nnε a?

Eyile moo yewieli dıyεzumanlε nı

Βυταγι

- Siá kınga Bayıbulu nu ndwoko moo iwo diyezumanle eyi nu ni dokõ, na sa ibuwa wu ma eti Bayıbulu yı anuhuba azulotu ni yı tu buwo.
- Bυtayι ΜνυΙο:

PLBÉ SŨMAA

Sumá kezimo anyınlılazu ıkohula ıkowuwa wu mmılı mo eviviaa ndwoko szızıbs nı.

"Anyınlılazv—Ekenyia Yı Wo Ehınla?" (Awake!, May 8, 2004)

Kilá kezimo eyile be nwo anyınlılazo ıkohola ıkowowa bezabe moo bowo adimakele moo yı to iádu kyī nı.

"SE Mowo Adimakele Be Moo Yı Tu ládu Kyı a, Bayıbulu Yı lkohula lkowuwa Mı Anzenyıı?" (Ndwoko moo iwo jw.org zu)

Se ekilaa ndwomi mɔɔ bɛyɛ yı vidiyo eyi a, tuá nwomɔ mfonyini kɛɛ ɛ nıı wo abusunwa bede bɛ anyı wɔ Paladayısı mɔɔ Bayıbulu ıbɔ nwomɔ anuhuba nı nu.

Tuá Nwomo Mfonyini

Kınga kezimə abiye məə nı ıpıl kɛɛ nninyeni ıkəhə buwə wə oyuwadı nı, yı ɛbılawəlɛ ızınzanlı mmılı mə ıya izumanlı eyile be nwu anyınlılazu məə ıwə Bayıbulu nu nı.

"Sikalepeyi Miádi Nyanli Kee Ise Kee Misinza Oyuwadi" (Dwienile Ayani, July 1, 2013)

Sa Okula Ede Bayıbulu Yı Edi a?

Anuhuba nıı fulodule sümaa wo Bayıbulu yi nu. Ebiye a, epe kee osuma moo Bayıbulu ikilehile nı dıye, naasü iye si ima wu kee ekele ekeli. Asü ise kee ede anuhuba nıı fulodule moo iwo buuku dadampo eyi nu nı edi a? Anyınlılele moo Bayıbulu ikä kee yekohula yekenyia wo nne nıı eyile be nı, asü sa okula ede edi a? Mmenii sümaa bede bedi. Má yezunzu sianti moo okohula ekele ekeli nı nwu.

1. Aső Bayıbulu yi nu ndwoko ıdı nohuanle anzenyıı ndwondwo a?

Bayıbulu yızayı ıkă kɛɛ, "ndwokɔ mɔɔ ıdı nɔ-hvanlɛ" yɛ ıwɔ nu a. (Odwokɔhanlɛvulɔ 12:10) lkā mmenii mɔɔ bɔwuwalı azı ankasa bɛ ɛbıla-wɔlɛ nwu ndwokɔ. (Kınga Luuku 1:3; 3:1, 2.) Mmenii sūmaa mɔɔ bɛkɛlɛ ɔwɔkı ndwokɔ nu mɔɔ botudu azı nı bezi yi pi kɛɛ mmılı, mmenii, nnıka, nıı ndwokɔ mɔɔ izizili wɔ Bayıbulu yi nu nı ıdı nɔhuanlɛ.

2. Mınla ti moo yekohula yekehã kee Bayıbulu nı ılépalı nwumo a?

Bayıbulu yı ıhanlı nninyeni sõmaa nwu ndwoko idianlı ekenı ansaana bebazizi. Ke ndianwu nı,

tkā sayınsı nwo ndwokɔ, naasõ ndwokɔ eyi nu sõmaa wɔ ɛkɛnı mɔɔ mmulı mɔ bɛhɛlɛlı nı, mmenii sõmaa bɛáde bedi. Naasõ, sayınsımaa mɔɔ bɔwɔ ɛkɛnı nnɛ nı, bezi yi pi kɛɛ, mɔɔ Bayıbulu yı ıkā ıfalı sayınsı nwo nı ıdı nɔhuanlɛ. Yɛkula 'yɛfa yɛ nwo yetiā ɔzulɔ nnɛ nıı eyile bela.'—Ndwomi 111:8.

3. Moo Bayıbulu ıkã ıfalı eyile be nwu nı, mınla ti moo yekohula yekele yekeli a?

Bayıbulu yı ıkã nkɔmıhyε* azulɔtu mɔɔ ıfalı "nninyeni mɔɔ ilésili" po nı nwu ndwokɔ. (Ayızaya 46:10) lhanlı nninyeni sümaa mɔɔ izizili wɔ ɔwɔkı nı nwu ndwokɔ idianlı εkɛnı dadaada ansaana bɛbazizi po. Akü sü, nninyeni mɔɔ isizii wɔ nnɛ nı, ıhanlı nwumɔ odwokɔ idianlı εkɛnı dada. Wɔ dıyɛzumanlɛ eyi nu nı, yekozunzu Bayıbulu nu nkɔmıhyɛ azulɔtu be nwu. Kezimɔ yi munwala ıɣalı numɔ pɛpɛɛpɛ nı ıyɛ nnwuánlı baaba!

^{*} Nkomıhyɛ ıdı Nyamınlı yı ndwoko moo ıfalı nninyeni moo ikezizi wo eyile be nwu.

SUMÁ SŨMAA

Kilá kezimo sayınsı nwo ndwoko moo ıwo ekenı nne nı, ı nıı moo Bayıbolo ıkā nı iyiyia. Na akõ sunzu Bayıbolo nu nkomıhye azoloto be moo ıye nnwoánlı nı nwo.

4. Sayınsı ı nıı Bayıbulu iyiyia

Wo tutu mmılı nu nı, nı mmenii sõmaa bede bedi kεε azılε nı iziye dıyε be zo. Yί VIDIYO nı.

VIDIYO: Azılε Nı İgyingyeni Dıyε Bela Zυ (1:13)

Yέ moo behelelt wo Dwoobu yt buuku yi nu wo keye alubo 3,500 moo idua numo nt ndwt. Ktnga Dwoobu 26:7, na akũ bozunzú odwokoχiziale eyi nwu:

 Mɔɔ Bayıbulu ikã ifali azile yi nwu kee igyingye mɔɔ "diye bela ile numɔ" ni, minla ti mɔɔ iye nnwuánli a?

Mod tyε mod nzulo itwu nt, keyε alubo 200 mod tya tzĩ tho yt la yε mmenii beya bedtlt yt tu buwo keε, oyuwa ttwĩ nzulo mod two ngyemvile yi nu tko sulo, akữ nzulo mod two sulo nt itwu ikua azt, na nzulo mod itwu ikua azt munwatĩi isia tko ngyemvile yi nu dokữ. Naasữ, yέ mod Baytbulu thanlt idianlt ekent keye alubo 3,500 mod idua numo nt ndwt. Ktnga Dwoobu 36: 27, 28, na akữ bozunzú ndwokoyiziale eyimmo nwu:

- Mınla ti yε moo Bayıbulu ikã ifali moo iyε moo nzulo itwu nwu ni iyε nnwuánli a?
- Asũ Bayıbulu nu odwoko moo εχιnga sikaleyi ni ihye dedi moo ele yi wo Bayıbulu yi nu ni εzizibe a?

VIDIYO: Bayıbulu Nı lhanlı Babilənu Yı Ezıkele Nwu Odwokə (0:58)

5. Bayıbulu yı ıhanlı nninyeni aditili mɔɔ bɛbazizi nwu odwokɔ

Kınga Ayızaya 44:27–45:2, na akű bozunzú odwokoxiziale eyi nwo:

• Mınla ndwoko ye Bayıbulu ihanlı idianlı ekeni alubo 200 ansaana Babilonu twonwa ni ibazike a?

Yí VIDIYO ni.

Owokı ndwoko ıkā kεε, Pesiya Bulombunli Sayılosu ı nil yı azogyiamaa belili Babilonu zu nkunimi wo 539 A.Y.M. nu.* Belanınlı azudınlı moo ibo twonwa yı nwu banı ni yı anyı. Bodwuli twonwa yi nu ni, ni be anyınke ila nwumo, na belili bo zu nkunimi moo be nil beákū. Nne, alubo moo ibu 2,500 meda ni, Babilonu ila nwu la idi twonwa moo iwo. Má yezunzu moo Bayıbulu ihanlı ivalı nwumo ni nwu.

Kınga Ayızaya 13:19, 20, na akũ bozunzú odwokɔxizialɛ eyi nwo:

 Mınla ohuanı zu yε moo iduli Babilonu ni ima yenwu kee nkomihye eyi iyalı numo amba a?

Babilonu szıksle yı nwu mfonyini wo Iraq nne

6. Bayıbulu yı ıhanlı nninyeni məə isizii wə nnɛ nı nwu odwokə

Bayıbulu yı ıkã ye mmılı yı nwu odwoko kee ıdı "mmılı mo ili awieliye." (2 Timoti 3:1) Yé moo Bayıbulu ihanlı ıvalı mmılı mo ili awieliye eyi nwu nı ndwı.

Kunga Matiyu 24:6, 7, na akῦ bozunzú odwokɔɣizialɛ eyi nwo:

 Mınla ndwoko aditili yε Bayıbulu ıhanlı kεε ikezizi wo mmılı mo ili awieliye yi nu a?

Kınga 2 Timoti 3:1-5, na akũ bozunzú ndwokɔɣizialɛ eyimmɔ nwu:

- Mınla subanı ye Bayıbolo ıhanlı kee mmenii bekela yı ali wo awieliye mmılı yi nu a?
- Subanı eyimmə nu εhınla dıyε yε ənwo kεε mmenii bεdaa yı ali a?

ABIYEMMO BEKÃ KEE: "Bayıbulu nı ıdı owokı nıı ndwondwo buuku."

 Wo wo ofoã nu ni, minla yε ima ede edi paa kεε, okohola εkεva wo nwo ekediã Bayibolo yi zo a?

^{*} A.Y.M. ikile "Ansaana Ye Mmılı" nu, yee Y.M. ikile "Ye Mmılı" nu.

31CWCXCD 1Y

Owokı ndwoko, sayınsı, nıı nkomıhyε ndwoko munwala bεda yı ali kεε, sa okula εfa wu nwu etiā Bayıbulu yı zu.

Kε Okowuwa Ekeze a?

- Asũ Bayıbulu nu ndwoko yı ıdı nohuanlε anzenyu ndwondwo a?
- Mınla ɔhυanı azulɔtu zu yε sayınsı ı nıι Bayıbulu iyiyia a?
- Asũ osunzu kee Bayıbulu ıkã ndwoko moo ikezizi wo eyile be a? Mınla ti a, anzenyu mınla ti moo idu ozo a?

Eyile moo yewieli dıyεzumanlε nı

Βυταγι

- Moo ikeye na woale Bayibolo ni woali paa ni, kingá anzenyii kilá nninyeni moo iwo Pibé Sõmaa ofnā ekeni ni be
- Butayı Mvulo:

PLBÉ SŨMAA

Asū Bayıbulu ıkā ndwoko be moo ı nıı sayınsı iáyiyia a? "Asū Sayınsı l Nıı Bayıbulu

"Aső Sayınsı I Nıı Bayıbolu İyiyia a?" (Ndwokə məə iwə jw.org zv)

Mınla yε Bayıbulu yı ıkã ıfalı "mmılı mɔ ili awielıyε" yı nwu a?

"Baybolo Nu Nkomιhyε 6 Moo Onwo Yι Κεε lbaa Numo" (Ονιεπιίε Αγαπι, May 1, 2011)

Sumá kezimo Bayıbulu nkomıhye moo ıfalı Giliki Tumilile nwu nı ıyalı numo.

'Nkomihye Ndwoko' Moo lhye Ezizibe'

Kilá kezimo Bayıbulu nkomıhye azulotu ızınzanlı adwını moo nı benyia be ıle wo Bayıbulu yı nwu nı.

"Mamı Meyı, Nı Mide Midi Kee Nyamınlı İni Ekenı" (Əwienile Ayanı No. 5 2017)

Wυ anyι ileli mɔɔ ozumanlı yı nwυ a?

Asῦ wu anyı ikeleli nwumɔ kɛε okozuma sῦmaa wɔ Bayıbulu yi nu a?

Nninyeni moo yekohula yekozuma wo Sa Okula Enyia Anyınlılele Daabaa!—Buuku Moo lbuwa Ma Eti Bayıbulu Yı Tu yi nu ni, yi ofuã egyikii be ye di.

Olótuwa hwii wo buuku yi anzenyii diyezumanle nhyihyeliye yi nwo. Ye anyi ikeleli nwomo kee ye nii wo kozuma diye wo mmili nii dika moo idi baaba ima wo.

Wo Bayıbulu dıyazumanla eyi nu nı, okozuma ndwoko sümaa za, moo ebiye ya la:

- Sianti moo yεda azι
- Kezimo yekenyia anyınlılele baaba
- Kezimo mmusunwa bokohula bekenyia anyınlılele
- Anuhuba moo Bayıbulu yı iwo ivali ye eyile be nwu

Mɔɔ ιkεyε na wo sa ιahā buuku yi na woadowa Bayıbolo dıyεzumanlε yı zo nı, yesiãā wo bizia Gyehova Dasıvolomaa bo nu okō, anzεnyιι duwá jw.org zo bizia Bayıbolo dıyεzumanlε nwo nhyıhyεlıyε.

Dıka Moo Mfonyini Nı lzῦ: Owukolε 13, Babilonυ moo ızıkε: Image © Homo Cosmicos/Shutterstock

Bεádoni onwoma eyi. Bεγε γι κεε bενá bowowa oyuwadi munwala Bayibolo ehilehilele moo mmenii boző bε ahonlini nu bobowa. Sε ερε κεε εγι fotolo be obowa a, yesiãã wo kó donate.jw.org.

Giliki Ehelele ndwoko moo lwo blohyoo eyi nu munwatii lzii Nhylhyellye Folo Ayında Baylbolo yi nu. Yee Hibulu Ehelele ndwoko moo lwo nu nu munwatii lzii New World Translation of the Holy Scriptures nu.

Gyehova Dasıvulomaa yε bεyεlı awuuku moo bohwĩ adwını beziye ozulo wo blohyuo eyi nu a.

Sa Okula Enyia Anyınlılele Daabaa!
—Bayıbulu Dıyezumanle Yı Tuwole

Enjoy Life Forever! —Introductory Bible Lessons Bedindiminli wo March 2022

Ahanta (Iffi-AHN)

© 2021 WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA Mmenii moo beyelt Watch Tower Bible and

Watch Tower Bible and Tract Society of Ghana, House No. J348/4, Tema Beach Road, Nungua, Accra, Ghana. Asῦ ιkɔhυla ιkεyε bυwɔ kεε ekenyia anyınlılelε daabaa a?

Ekehã kee . . .

- nyε?
- anhã?
- ebiye a?

MOO BAYLBULU YI IKA

"Edınyelemaa be sa ıkehã azıle yı, na bokowuwa ozulo eyile bela."—NDWOMI 37:29.

MINLA MFASU YE IKEMA EKENYIA A?

E nιι wo mmusunwamaa nιι wo shonwommo bekenyia εbιlawolε moo anyınlılelε nιι azõnudwolıyε wo numo wo eyile be.—GYELIMAYA 29:11.

Ekenyia ɛbılawɔlɛ mɔɔ anyınlılelɛ wɔ numɔ wɔ nnɛ nıı daabaa.—NDWOMI 22:26.

ASŨ SA YEKULA YEDE MOO BAYIBULU IKĀ NI YEDI A?

Nyɛ! Sɛ ɔkɔnwo sianti a, yesiãã wo, kilá dasılɛ mɔɔ bɛla yı ali wɔ dıyɛzumanlɛ asã mɔɔ ıwɔ blohyoɔ eyi nu nı. Dasılɛ azolɔto nı yɛ dı:

Kε Bayıbulu nı ıkɔhula ıkɔwuwa wu ikeze a?

Bayıbulu yı ıma yenyia anyınlılazu Sa okula ede Bayıbulu yı edi a?

